

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. birželio 28 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė) ir Algirdo Taminsko, susipažinusi su 2023 m. birželio 16 d. paduotu **atsakovo Nacionalinio visuomenės sveikatos centro** kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. kovo 16 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Ieškovė UAB „IT sprendimai sėkmei“ prašė priteisti iš atsakovo Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos 103 925 Eur, 5 proc. dydžio metines procesines palūkanas; reikalavimą grindė nepagrįsto praturtėjimo institutu. Vilniaus apygardos teismas 2022 m. gruodžio 5 d. sprendimu ieškovės ieškinį tenkino iš dalies ir priteisė ieškovei iš atsakovės 102 348 Eur. Lietuvos apeliacinis teismas 2023 m. kovo 16 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2022 m. gruodžio 5 d. sprendimą paliko nepakeistą.

Kasaciniu skundu atsakovas prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. kovo 16 d. nutartį ir priimti naują sprendimą – ieškinį atmesti arba panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. kovo 16 d. nutartį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui.

Atsakovo kasacinis skundas grindžiamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą bylose, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Atsakovo kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Apeliacinės instancijos teismas neteisingai nustatė ieškovės patirtos žalos dydį (atsakovo nepagrįstą praturtėjimą), be pagrindo tenkino ieškinį, tokiu būdu nukrypo nuo aktualiausios kasacinio teismo praktikos ir pažeidė materialiosios teisės normas, įtvirtintas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.248 straipsnio 4 dalyje ir CK 6.259 straipsnio 2 dalyje. Net ir pripažinus, kad ieškovė ir atsakovas faktiškai sudarė sandorį, tačiau jo neįformino Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme (toliau – VPĮ) nustatyta tvarka ir nepasirašė rašytinės viešojo pirkimo sutarties, teismai, nustatydami ieškovės patirtos žalos dydį, privalėjo įvertinti ieškovės neapdairų elgesį bei vadovautis CK 6.248 straipsnio 4 dalimi ir kasacinio teismo praktika, pagal kurią turėjo būti įvertinta ieškovės prisiimta rizika dėl žalos atsiradimo ir proporcingai sumažintas atlygintinų nuostolių dydis. Teismai privalėjo konstatuoti abipusę ieškovės ir atsakovo kaltę ir sumažinti žalos dydį tokiu nuostolių dydžiu, už kurį atsakinga ir ieškovė.
2. Apeliacinės instancijos teismas, pažeisdamas CK 6.162 straipsnio 2 dalį, VPĮ 37 straipsnį ir 86 straipsnio 7 dalį, padarė nepagrįstą išvadą, kad ieškovė ir atsakovas faktiškai sudarė sandorį, tačiau jo neįformino. Byloje esantys įrodymai patvirtina, kad šalys suvokė, jog viešojo pirkimo sutartis nebuvo sudaryta, tačiau teismai netinkamai kvalifikavo teisinius santykius ir nepagrįstai konstatavo, kad šalys susitarė dėl esminių sutarties sąlygų. Teismai privalėjo taikyti VPĮ 27 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir šiuos šalių santykius kvalifikuoti kaip perkančiosios organizacijos (atsakovo) konsultaciją su tiekėju (ieškovu). Be to, apeliacinės instancijos teismas, pripažindamas, kad šalys faktiškai sudarė sutartį, nepripažino jos niekine ir negaliojančia, tokio reikalavimo nereikšė ir ieškovė, taigi neturėjo jokio pagrindo remtis taisyklėmis, reglamentuojančiomis niekinio sandorio padarinių taikymą, ir taikyti be pagrindo įgyto turto ar nepagrįstą praturtėjimą reglamentuojančias teisės normas. Tokiu būdu teismai nepagrįstai rėmėsi ir taikė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-7-89-378/2016 suformuotas taisykles dėl niekinio sandorio negaliojimo pasekmių.
3. Teismai išnagrinėjo bylą pažeisdami ir nesilaikydami viešųjų pirkimų kategorijos byloms taikomų specialiųjų taisyklių, įtvirtintų Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso XXI skyriuje (Viešųjų pirkimų ir koncesijų suteikimo bylų nagrinėjimo ypatumai) ir tai lėmė visapusiškai neteisingą bylos išnagrinėjimą. Teismai savo iniciatyva nerinko įrodymų ir teisėtai išnagrinėjo bylą kaip išimtinai iš privatinės teisės santykių kategorijos kilusį ginčą, nors priteistą žalą kildino iš viešųjų pirkimų santykių neteisėtumo fakto.
4. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti atsakovo pateiktus reikšmingus įrodymus, jų nevertino bei atsisakė juos priimti formaliais pagrindais.
5. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai pripažino, kad pirmosios instancijos teismas, vertindamas nepagrįsto praturtėjimo instituto taikymo sąlygas ir ieškovės pasirinkto teisių gynimo būdo tinkamumą, atsižvelgė į teismų praktiką, suformuotą aiškinant nepagrįstą praturtėjimą reglamentuojančių teisės normų taikymą. Teismai nepagrįstai rėmėsi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. balandžio 29

d. nutartimi, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-7-89-378/2016, ir joje suformuota teisės taikymo ir aiškinimo taisykle.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamo teismo procesinio sprendimo motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismas netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti atsakovo Nacionalinio visuomenės sveikatos centro (j. a. k. 291349070) atstovei ŠEDBARO advokatų profesinei bendrijai (j. a. k. 303321402) sumokėtą 1763 (vieną tūkstantį septynis šimtus šešiasdešimt tris) Eur žyminį mokestį 2023 m. birželio 15 d. AB Swedbank mokėjimo nurodymu Nr. 305.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Gražina Davidonienė

Algirdas Taminskas